

สนค. แนะนำผู้ประกอบการเร่งปรับตัว หลังฮ่องกงมีแผน การใช้ระบบความรับผิดชอบต่อผู้ผลิตในกลุ่มสินค้าเครื่องดื่ม

นายธรรรงค์ พูลพิพัฒน์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) เปิดเผยว่า สนค. ได้ศึกษาและติดตามนโยบายด้านการค้าสินค้าของต่างประเทศ ที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการและผู้ส่งออกไทย พบว่า ฮ่องกงอยู่ระหว่างการจัดทำแผนงานด้านกฎหมายสำหรับการจัดการขยะและของเสีย และได้พัฒนาร่างกฎระเบียบที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมเครื่องดื่ม 2 รายการ ได้แก่ 1) ระบบความรับผิดชอบต่อผู้ผลิตของบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มประเภทพลาสติก (Producer Responsibility Scheme on Plastic Beverage Containers :PPRS) และ 2) ระบบความรับผิดชอบต่อผู้ผลิตของบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มประเภทแก้ว (Producer Responsibility Scheme on Glass Beverage Containers :GPRS) โดยหลักการดังกล่าวถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบต่อผู้ผลิต (Producer Responsibility Schemes) ซึ่งจะดำเนินการควบคู่ไปกับการให้ความรู้ด้านการจัดการขยะแก่ประชาชน

ปัจจุบัน รัฐบาลฮ่องกงดำเนินการพัฒนามาตรการและกฎระเบียบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายความยั่งยืน โดยหลักการของทั้ง 2 ระบบ คล้ายคลึงกัน คือ ผู้ผลิตและผู้นำเข้าเครื่องดื่มในฮ่องกงจะต้องลงทะเบียน และแจ้งรายละเอียดข้อมูลผลิตภัณฑ์เครื่องดื่ม รวมทั้งต้องชำระค่าธรรมเนียมการรีไซเคิลตามจำนวนผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มที่มีวางจำหน่าย ซึ่งระบบ PPRS สำหรับบรรจุภัณฑ์ประเภทพลาสติก ครอบคลุมสินค้าเครื่องดื่มพร้อมดื่มทั่วไป ประกอบด้วย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ น้ำดื่มที่มีและไม่มีรสชาติ ทั้งแบบอัดแก๊ส (Carbonated Drink) เช่น โซดา และน้ำอัดลม เป็นต้น และแบบไม่อัดแก๊ส (Non-Carbonated Drink) นม นมถั่วเหลือง น้ำผักและน้ำผลไม้ เครื่องดื่มชาและกาแฟ เครื่องดื่มธัญพืช รวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่เป็นของเหลวที่ใช้ดื่มหลังเจือจาง/ผสมขึ้นมาใหม่ โดยชนิดของพลาสติก ได้แก่ PET HDPE PP และ PS¹ ไม่รวมเครื่องดื่มแบบซองพาส (Pouches) ซึ่งบรรจุภัณฑ์ทำจากวัสดุคอมโพสิต (Composite materials) เช่น อลูมิเนียมฟอยล์ เป็นต้น สำหรับระบบ GPRS สำหรับบรรจุภัณฑ์ประเภทแก้ว ครอบคลุมบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มประเภทแก้วทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ยังไม่มีกำหนดกรอบเวลาเริ่มใช้ระบบดังกล่าวอย่างเป็นทางการ และมีแนวโน้มที่จะเรียกเก็บภาษีสำหรับรีไซเคิลขยะกับผู้ผลิตและผู้นำเข้าสินค้ากลุ่มเครื่องดื่ม ที่มีการใช้บรรจุภัณฑ์ประเภทพลาสติกและแก้วในระยะต่อไป

นายธรรรงค์ กล่าวว่า มาตรการดังกล่าว หากมีผลบังคับใช้อย่างเป็นทางการ จะส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าเครื่องดื่มของไทยในตลาดฮ่องกง ผู้ผลิตและผู้ส่งออกจำเป็นต้องปรับตัว ศึกษากฎระเบียบและมาตรการที่เกี่ยวข้องที่กำลังจะออกมาอย่างใกล้ชิด รวมทั้งปรับเปลี่ยนการใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด อาทิ บรรจุภัณฑ์ที่ลดสัดส่วนการใช้พลาสติก และบรรจุภัณฑ์พลาสติกชนิด PET แบบใส ที่สามารถรีไซเคิลได้ดีกว่า เป็นต้น

¹ ชนิดของพลาสติก : โพลีเอทิลีน เทเรฟทาเลต (Polyethylene Terephthalate: PET) คือ พลาสติกใส โพลีเอทิลีนความหนาแน่นสูง (High Density Polyethylene: HDPE) คือ พลาสติกสีขาวและสีอื่นที่เป็นสีทึบ โพลีโพรไพลีน (Polypropylene : PP) คือ พลาสติกความหนาแน่นต่ำ และพอลิสไตรีน (Polystyrene:PS) คือ พลาสติกมีลักษณะแข็ง มีน้ำหนัก แต่เปราะแตกง่าย

สำหรับในปี 2564 ไทยมีการส่งออกสินค้ากลุ่มเครื่องตี² ไปยังตลาดโลก มูลค่ารวม 2,815.62 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (88,375.87 ล้านบาท) ขยายตัวร้อยละ 3.02 เมื่อพิจารณารายสินค้า พบว่าการส่งออกเครื่องตีจากไทยไปโลก เป็นการส่งออกสินค้ากลุ่มเครื่องตีที่ไม่มีแอลกอฮอล์เป็นมูลค่าสูงที่สุด (ร้อยละ 57.53 ของมูลค่าการส่งออกเครื่องตีจากไทยไปโลก) รองลงมา ได้แก่ น้ำผลไม้ (ร้อยละ 22.77) เครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 11.09 และนมและผลิตภัณฑ์นม (ร้อยละ 8.62) ตามลำดับ

ตลาดฮ่องกงถือเป็นตลาดส่งออกเครื่องตีที่สำคัญของไทย ปี 2564 ไทยส่งออกเครื่องตีไปฮ่องกงมูลค่า 52.42 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (1,653.38 ล้านบาท) ขยายตัวร้อยละ 18.93 เป็นตลาดส่งออกเครื่องตีอันดับที่ 9 ของไทย (รองจากกัมพูชา เวียดนาม เมียนมา สหรัฐฯ จีน สิงคโปร์ ลาว และฟิลิปปินส์) เมื่อพิจารณารายสินค้า พบว่าการส่งออกสินค้ากลุ่มนมและผลิตภัณฑ์นมมูลค่าสูงที่สุด (ร้อยละ 44.89 ของมูลค่าการส่งออกเครื่องตีจากไทยไปฮ่องกง) ไทยเป็นผู้ส่งออกนม (HS code 0401) อันดับ 1 ในฮ่องกง มีส่วนแบ่งมูลค่าการนำเข้า ร้อยละ 19.0 คู่แข่งสำคัญ คือ จีน และออสเตรเลีย ซึ่งมีส่วนแบ่งมูลค่านำเข้า ร้อยละ 18.3 และ 17.4 ตามลำดับ³ สินค้ากลุ่มรองลงมา ได้แก่ น้ำผลไม้ (ร้อยละ 23.71) เครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 18.17) และเครื่องตีที่ไม่มีแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 13.22) ตามลำดับ และในปี 2565 (มกราคม - เมษายน) มีมูลค่าการส่งออก 18.21 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (599.64 ล้านบาท) ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ร้อยละ 19.67

ขณะนี้ แต่ละประเทศมีมาตรการและกฎระเบียบด้านการค้าที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการลดปริมาณขยะและของเสีย การส่งเสริมการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น ผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าทุกประเภทหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงสินค้า และกระบวนการผลิตให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เพื่อตอบสนองต่อกฎระเบียบและมาตรการทางการค้าของคู่ค้า รวมถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เริ่มให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ผอ. สนค. กล่าวทิ้งท้ายว่า ผู้ผลิตและผู้ส่งออกในอุตสาหกรรมเครื่องตีไทย รวมถึงอุตสาหกรรมอาหารที่มีการใช้บรรจุภัณฑ์เป็นส่วนสำคัญของตัวสินค้า จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมและปรับตัวเพื่อรับมือกับมาตรการและแนวโน้มของตลาดคู่ค้าที่จะเกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะบรรจุภัณฑ์ต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นโยบายของคู่ค้าต่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมผู้บริโภคให้หันมาเลือกบริโภคสินค้าที่มีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของสินค้าเครื่องตีไทยในตลาดต่างประเทศ สอดคล้องกับนโยบายอาหารไทย อาหารโลก รวมทั้งตอบสนองต่อเทรนด์แห่งอนาคตด้วย BCG Model ตามนโยบายของนายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

.....

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

1 มิถุนายน 2565

² สินค้ากลุ่มเครื่องตี หมายถึง สินค้าเครื่องตีที่ไม่มีแอลกอฮอล์ (HS code 2201-02) เครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ (HS code 2203-08) น้ำผลไม้ (HS code 2009) นมและผลิตภัณฑ์นม (HS code 0401 0403)

³ ข้อมูลมูลค่าการนำเข้าสินค้าของฮ่องกง จาก Trademap.org โดยคำนวณส่วนแบ่งมูลค่าการนำเข้ารายประเทศ จากมูลค่าการนำเข้าปี 2564

ตารางแสดง: มูลค่าการส่งออกเครื่องดื่มของไทยไปตลาดโลก จำแนกรายชนิด

	มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)				ตลาดส่งออกสำคัญ ปี 2564
	2563	2564	2564 (ม.ค.-เม.ย.)	2565 (ม.ค.-เม.ย.)	
รวม เครื่องดื่ม	2,733.13	2,815.62	974.87	985.42	
เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	1,628.96	1,619.87	586.63	524.23	
- เครื่องดื่ม ไม่เติมน้ำตาลหรือสารทำให้หวานอื่น ๆ และไม่ปรุงกลิ่นรส (HS 2201)	23.32	35.15	9.22	14.19	จีน กัมพูชา
- เครื่องดื่ม เติมน้ำตาลหรือสารที่ทำให้หวานอื่น ๆ หรือที่ปรุงกลิ่นรส (HS 2202)	1,605.64	1,584.72	577.41	510.04	กัมพูชา เวียดนาม เมียนมา จีน
เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	300.99	312.17	106.37	126.49	
- เบียร์ (HS 2003)	93.43	104.09	35.40	40.83	เมียนมา สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ สหรัฐฯ
- ไวน์ (HS 2004)	42.36	50.51	18.95	21.57	เมียนมา กัมพูชา ฮองกง จีน
- ไวน์อื่น ๆ (HS 2005)	0.15	0.37	0.08	0.21	กัมพูชา เมียนมา จีน แอฟริกาใต้
- เครื่องดื่มอื่น ๆ ที่ได้จากการหมัก (HS 2006)	5.85	6.09	2.12	2.41	ญี่ปุ่น
- เอทิลแอลกอฮอล์ไม่แปลงสภาพ มีความแรงแอลกอฮอล์โดยปริมาตร ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป (HS 2007)	13.93	9.19	4.55	2.06	ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย
- เอทิลแอลกอฮอล์ที่ไม่แปลงสภาพ มีความแรงแอลกอฮอล์โดยปริมาตร น้อยกว่าร้อยละ 80 สุรา ลิเคอร์ และ เครื่องดื่มอื่น ๆ ที่เป็นสุรา (HS 2008)	145.27	141.94	45.27	59.41	เมียนมา สิงคโปร์ จีน
น้ำผลไม้ (HS 2009)	560.72	640.98	199.01	253.64	สหรัฐฯ จีน เนเธอร์แลนด์ กัมพูชา ออสเตรเลีย
นมและผลิตภัณฑ์นม	242.46	242.60	82.86	81.07	
- นม (HS 0401)	122.87	131.26	43.30	41.51	กัมพูชา สิงคโปร์ ฮองกง
- บัตเตอร์มิลค์ นมและครีมชนิดเคอร์เนล โยเกิร์ต (HS 0403)	119.59	111.34	39.56	39.56	ฟิลิปปินส์ ลาว กัมพูชา เมียนมา เวียดนาม

ที่มา: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร ประมวลผลโดย สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า